

Biedrības “Kopā savā novadā” vidējā termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam

Biedrības stratēģiskais ietvars un darbības konteksts

Biedrība “Kopā savā novadā” ir dibināta ar mērķi apvienot Mārupes novadā dzīvojošās personas ar invaliditāti un viņu ģimenes locekļus, nodrošinot visaptverošu interešu aizstāvību, sociālo iekļaušanu un dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Biedrības pamatdarbība balstās uz brīvprātības, līdztiesības un atklātības principiem, aptverot bērnus, jauniešus un pilngadīgas personas ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī viņu piederīgos.

Organizācijas darbības pamata teritorija ir Mārupes novads, taču statūti paredz iespēju paplašināt aktivitātes gan reģionālā, gan starpvalstu līmenī, ja tas veicina izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Biedrības piecu gadu stratēģija (2026–2030) ir plānošanas dokuments, kas izstrādāts, lai nodrošinātu mērķtiecīgu organizācijas izaugsmi un sagatavotu kvalitatīvu bāzi pakalpojumu attīstībai.

Stratēģiskais ietvars ir cieši salāgots ar prioritātēm pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas, līdzdalības un sociālās iekļaušanas jomās, kā arī ar Mārupes novada pašvaldības autonomajām funkcijām sociālo pakalpojumu nodrošināšanā.

Dimensija	Apraksts un saturs
Misija	Pārstāvēt un aizstāvēt Mārupes novada personu ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimeņu tiesības un intereses, veicinot pieejamas, sabiedrībā balstītas pakalpojumu sistēmas izveidi un veidojot iekļaujošu sabiedrību.
Vīzija	Mārupes novads ir pieejama, atbalstoša un iekļaujoša vide, kurā katrai personai ar funkcionāliem traucējumiem un viņas ģimenei ir nodrošināti cieņpilni dzīves apstākļi, individuālajām vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi un līdzvērtīgas līdzdalības iespējas.
Pamatvērtības	Cilvēkcieņa, līdztiesība, caurredzamība, kopienas solidaritāte, datos balstīta rīcība un starpnozaru sadarbība.

Situācijas analīze un mērķa grupu segmentācija novadā

Biedrība apvieno personas ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļus. Organizācijas lielākā vērtība ir tās biedru personīgā pieredze, dziļā izpratne par problēmjautājumiem un augstā motivācija radīt reālas pārmaiņas sociālajā vidē. Vienlaikus tā ir arī biedrības lielākā ievainojamība.

Biedri ikdienā jau saskaras ar pastāvīgu, paaugstinātu fizisko un psihoemocionālo slodzi, aprūpējot ģimenes locekļus ar īpašām vajadzībām. Šajos apstākļos ilgstoša darbība sabiedriskajā sektorā tikai uz brīvprātības pamata nav ilgtspējīga un rada kritisku izdegšanas risku. Lai biedrība spētu realizēt savu potenciālu, nepieciešama pāreja no krīzes brīvprātības uz ilgtspējīgu, profesionālu organizācijas modeli.

Mārupes novada pašvaldība nodrošina sociālos pakalpojumus, pamatojoties uz domes saistošajiem noteikumiem. Sadarbībā ar biedrību pašvaldība jau ir veikusi būtiskus uzlabojumus atsevišķu atbalsta veidu paplašināšanā, tomēr sociālo pakalpojumu tīklā joprojām pastāv nozīmīgas strukturālas plaisas.

Mārupes novadam piemīt izteikta Pierīgas reģiona specifika, ko raksturo straujš iedzīvotāju skaita pieaugums, dinamiska apbūves attīstība un teritoriālā sadrumstalotība starp Mārupes, Babītes un Salas pagastiem. Šāda demogrāfiskā un ģeogrāfiskā situācija rada divējādu izaicinājumu. No vienas puses, novadā ieceļo daudz jaunu ģimeņu, kurās aug bērni ar speciālām vajadzībām, taču šīm ģimenēm bieži trūkst informācijas par vietējo atbalsta tīklu un tās saskaras ar sociālo izolētību. No otras puses, lauku teritorijās dzīvojošās personas ar invaliditāti saskaras ar apgrūtinātu fizikālo pakalpojumu pieejamību attāluma un transporta infrastruktūras trūkuma dēļ.

Biedrība savā darbībā izdala trīs pamata mērķa grupu segmentus, kuru vajadzību nodrošināšana ir pamatā turpmākajai projektu izstrādei un sociālo pakalpojumu iniciatīvām.

Mērķa grupa	Apakšgrupas un raksturojums	Galvenās sociālās vajadzības	Biedrības stratēģiskais virziens
Bērni un jaunieši ar FT	Bērni un jaunieši līdz 24 gadu vecumam ar fiziskiem, kognitīviem, sensoriem vai uzvedības traucējumiem.	Agrīnā intervence, specializētā izglītība, interešu izglītības piekļūstamība, sociālā rehabilitācija un vienaudžu integrācija.	Integrējošu brīvā laika pasākumu, atbalsta grupu un atelpas brīža aktivitāšu organizēšana.

Pilngadīgas personas ar FT	Darbspējīgā vecuma un senioru vecuma personas ar I vai II grupas invaliditāti.	Dienas aprūpe, patstāvīgas dzīves prasmju uzturēšana, nodarbinātības veicināšana, pielāgots transports un grupu mājas pakalpojums.	Dienas centra un grupu mājas izveides iniciēšana novadā.
Personu ar FT ģimenes un atbalsta personas	Vecāki, aizbildņi un tuvinieki, kuri ikdienā nodrošina aprūpi un atbalstu.	Psiholoģiskais atbalsts, izglītošana juridiskajos/medicīniskajos jautājumos, atelpas brīža pakalpojumi, izdegšanas profilakse.	Izglītojošu semināru, pašpalīdzības grupu rīkošana un tiesību aizstāvība pašvaldībā.

Mērķa grupu sākotnējā diferencētā analīze rāda, ka sociālā atbalsta pieprasījums nav viendabīgs. Bērnu un jauniešu segmentā dominē nepieciešamība pēc nepārtrauktas rehabilitācijas un iekļaujošas izglītības vides, savukārt pilngadīgo personu segmentā akūti trūkst patstāvīgas dzīves nodrošināšanas mehānismu un kopienā balstītu aprūpes formu. Ģimenes un apgādnieki veido kritiski svarīgu mērķa grupu, jo apgādnieku hroniska izdegšana un resursu izsīkums tieši ietekmē visas ģimenes sociālo funkcionēšanu.

Lai identificētu trūkstošos un nepilnīgos pakalpojumus, nepieciešams lietotāju pieredzē un faktiskajos datos balstīts izpētes process (novada sociālās vides izpēte), kas ļautu identificēt galvenās sistēmisko šķēršļu kategorijas, kas traucē personām ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm saņemt nepieciešamo atbalstu. Izpētes rezultāts kalpotu par pamatu turpmākai pakalpojumu attīstībai un izveidei.

Stratēģiskais mērķis, darbības virzieni un uzdevumi (2026–2030)

Stratēģiskais mērķis

Stiprināt biedrības institucionālo un cilvēkresursu kapacitāti un ilgtspēju, nodrošinot profesionālu pārvaldību, atlīdzību par ieguldīto darbu un sadarbības tīklošanos, lai efektīvi īstenotu personu ar funkcionāliem traucējumiem tiesību un interešu aizstāvību, veicinātu viņu iekļaušanos kopienā un sekmētu izprotošu sabiedrības attieksmi.

Darbības virzieni

1. Cilvēkresursu ilgtspējas un atlīdzības mehānismu ieviešana.

Pāriet no pilnīgas brīvprātības uz daļēji vai pilnībā apmaksāta darba modeli pamatfunkciju nodrošināšanai (projektu vadība, interešu pārstāvība, komunikācija), tādējādi mazinot biedru un ģimenes locekļu izdegšanas riskus un nodrošinot pēctecīgu darbību.

2. Interesu aizstāvības un līdzdalības stiprināšana.

Nodrošināt biedrības mērķtiecīgu un kvalitatīvu līdzdalību pašvaldības un nacionālā līmeņa lēmumu pieņemšanas procesos, izstrādājot un iesniedzot argumentētus priekšlikumus sociālās iekļaušanas, izglītības, nodarbinātības un vides pieejamības jomās.

3. Situācijas analīze, datus balstīta izpēte un vajadzību kartēšana.

Lai interešu aizstāvība un pakalpojumu plānošana balstītos objektīvos pierādījumos, nepieciešams izveidot visaptverošu novada situācijas atspoguļojumu (sociālās vides un mērķa grupas vajadzību izpēte).

4. Pieredzes apmaiņa, tīklošanās un partnerību attīstība.

Veidot un uzturēt sadarbības tīklus ar citām NVO, valsts un pašvaldību institūcijām un ekspertiem, pārņemot labās prakses un stiprinot kopējo balss ietekmi lēmumu pieņemšanā.

5. Sabiedrības izpratnes un iekļaujošas vides veidošana.

Organizēt sabiedrības informēšanas kampaņas, izglītojošus un iekļaujošus kopienas pasākumus, lai mazinātu stereotipus un veicinātu personu ar funkcionāliem traucējumiem pilnvērtīgu iekļaušanos.

Uzdevumi

Biedrības “Kopā savā novadā” vidējā termiņa stratēģija ir strukturēta **piecos galvenajos darbības virzienos**, lai mērķtiecīgi novērstu apzinātos šķēršļus un sagatavotu organizāciju sekmīgai projektu īstenošanai un finansējuma piesaistei.

1. Cilvēkresursu ilgtspējas un atbildības mehānismu ieviešana.

1.1. Apzināt biedrības kritiski svarīgās pamatfunkcijas (projektu vadība, interešu aizstāvība, ārējā komunikācija, administratīvais darbs), noteikt to izpildei nepieciešamo laiku un finansējuma apjomu, definēt konkrētus amatu/lomu aprakstus, lai novērstu pienākumu dublēšanos un pārslodzi.

1.2. Izstrādāt un iesniegt projektu pieteikumus programmās, kas paredz atbildības segšanu un organizācijas kapacitātes stiprināšanu (piemēram, SIF, pašvaldības atbalsta programmas u.c.), lai pamatfunkciju apmaksa nebūtu atkarīga tikai no biedru naudām un īstermiņa iniciatīvām.

1.3. Pārdalīt līdzšinējo brīvprātīgo darba apjomu starp algotiem darbiniekiem un biedriem, nodalot stratēģisko vadību no ikdienas operatīvajiem uzdevumiem.

1.4. Nodrošināt apmaksātajam personālam un aktīvajiem biedriem regulāras apmācības, supervīzijas un psiholoģiskā atbalsta mehānismus, lai stiprinātu profesionālās prasmes, uzturētu darba motivāciju un veicinātu pēctecību amatos.

2. Interesu aizstāvības un līdzdalības stiprināšana.

2.1. Izveidot un uzturēt *sistēmu* pašvaldības un nacionālā līmeņa plānošanas dokumentu, saistošo noteikumu, likumprojektu un attīstības programmu regulārai uzraudzībai, lai laikus identificētu iespējas sniegt atzinumus un ierosinājumus.

2.2. Nodrošināt biedrības dalību un pārstāvību pašvaldības konsultatīvajās padomēs, komisijās, NVO darba grupās un ekspertu sēdēs, nodrošinot nepārtrauktu mērķgrupas balss klātbūtni.

2.3. Fiksēt un analizēt iesniegto priekšlikumu rezultātus un to ietekmi pašvaldības (un valsts) lēmumos, uzturot atgriezenisko saiti ar lēmumu pieņēmējiem un informējot biedrības biedrus par sasniegtajām izmaiņām.

3. Situācijas analīze, datus balstīta izpēte un vajadzību kartēšana.

3.1. Apzināt pētnieciskos instrumentus (anketas, interviju vadlīnijas, fokusgrupu metodoloģiju), lai strukturēti un ētiski apzinātu bērnu, jauniešu un pieaugušo ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimeņu reālās sociālās, izglītības, nodarbinātības un veselības aprūpes vajadzības novadā.

3.2. Veikt mērķa grupas izpēti, nodrošinot pēc iespējas plašāku novada ģimeņu aptveri, lai iegūtu uzticamus kvalitatīvos un kvantitatīvos datus par ikdienas izaicinājumiem, pakalpojumu

trūkumu un prioritārajām vajadzībām.

3.3. Veikt novada sociālās infrastruktūras un pakalpojumu pieejamības auditu – sociālo pakalpojumu faktisko pieejamības analīzi (tostarp vides un digitālās piekļūstamības izvērtējumu), identificējot būtiskākos šķēršļus un nepilnības pakalpojumu klāstā.

3.4. Apkopot un analizēt iegūtos datus visaptverošā izpētes ziņojumā, iekļaujot konkrētus secinājumus un pierādījumus balstītas rekomendācijas pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem un lēmumu pieņēmējiem.

4. Pieredzes apmaiņa, tīklošanās un partnerību attīstība.

4.1. Identificēt un iesaistīties reģionālajās un nacionālajās NVO jumta organizācijās, forumos un neformālajos tīklos, kas aizstāv personu ar invaliditāti un viņu ģimeņu tiesības, lai apvienotu resursus un panāktu lielāku ietekmi politikas veidošanā.

4.2. Plānot un īstenot pieredzes apmaiņas vizītes pie citām pašvaldībām, sociālajiem uzņēmumiem un nevalstiskajām organizācijām Latvijā un ārvalstīs, pētot veiksmīgus modeļus dienas centru, atelpas brīžu un sociālās iekļaušanas pakalpojumu nodrošināšanā.

4.3. Iniciēt un uzturēt regulāru dialogu un koordinācijas tīkšanās starp biedrību, pašvaldības struktūrvienībām (sociālo dienestu, izglītības un būvniecības jomas pārstāvjiem) un vietējiem uzņēmējiem iekļaujošas vides un pakalpojumu attīstībai novadā.

4.4. Aktīvi piedalīties darba grupās, diskusijās, konferencēs un semināros, prezentējot biedrības pieredzi, pētījumu datus un novada situāciju, tādējādi stiprinot organizācijas kā uzticama sadarbības partnera reputāciju.

5. Sabiedrības izpratnes un iekļaujošas vides veidošana.

5.1. Izstrādāt un realizēt mērķtiecīgas komunikācijas kampaņas (digitālajā vidē, sociālajos tīklos, vietējos medijos), lai izglītotu sabiedrību par bērnu, jauniešu un pieaugušo ar funkcionāliem traucējumiem ikdienu, vajadzībām un tiesībām, tādējādi mazinot aizspriedumus un stereotipus.

5.2. Plānot un īstenot integrējošus kultūras, sporta un brīvā laika pavadīšanas pasākumus novadā, kuros vienkopus piedalās gan mērķa grupas ģimenes, gan pārējā sabiedrība, veicinot dabisku mijiedarbību un savstarpēju pieņemšanu.

5.3. Rīkot informatīvus seminārus un sniegt konsultācijas pašvaldības darbiniekiem u.c. interesentiem par cieņpilnu komunikāciju, universālā dizaina principiem un vides pieejamības nodrošināšanu ikdienas pakalpojumos.

5.4. Apzināt, izcelt un publiski uzteikt novada uzņēmumus, iestādes un publiskās vietas, kas veiksmīgi ieviesušas vides pieejamības un sociālās iekļaušanas risinājumus, motivējot arī citus sekot šiem piemēriem.

5.5. Apkopot un publiskot personu ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimeņu pieredzes stāstus, lai cilvēciskotu un parādītu reālās situācijas, kā arī pievērstu sabiedrības uzmanību nepieciešamajam atbalstam un sociālās integrācijas nozīmei.

Kopsavilkums un paredzamā ietekme

Biedrības “Kopā savā novadā” vidējā termiņa stratēģijas īstenošana 2026.–2030. gadam nodrošinās organizācijas pāreju no lokālas interešu grupas uz spēcīgu, datus balstītu un profesionālu nevalstisko organizāciju, kas spēj nodrošināt kvalitatīvu projektu vadību un sociālo pakalpojumu attīstību.

Plānoto uzdevumu izpilde radīs trīskāršu ietekmi.

- Mērķa grupu līmenī personas ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes iegūs pieeju kvalitatīvam atbalsta tīklam, mazināsies sociālā izolētība un uzlabosies praktiskā pakalpojumu pieejamība novadā.
- Pašvaldības līmenī Mārupes novads iegūs spēcīgu sadarbības partneri sociālās politikas plānošanā, kas nodrošinās objektīvus datus par iedzīvotāju vajadzībām un palīdzēs mērķtiecīgāk attīstīt vietējo infrastruktūru.
- Organizācijas līmenī stratēģija sniegs skaidru ietvaru dalībai projektos, nodrošinot biedrības finanšu stabilitāti un ilgtspējīgu izaugsmi turpmākajos gados.